

111 78 pp

РУССКА
ФИЛХАРМОНИЯ

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ

ВТОРИ АБОНАМЕНТЕН ЦИКЪЛ
четвърти концерт

диригент
ИЛИЯ ТЕМКОВ

солист
БОРИС РУСЕВ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890753

сезон 1963/1964

ДОМ НА КУЛТУРАТА
сряда, 26 февруари, 11 часа
петък, 28 февруари, 19:30 часа

421130

П Р О Г Р А М А

ХЕНДЕЛ — Концерт за обой и оркестър

Marcia

Menuetto

Rondo

МОЦАРТ — Серенада № 6

Adagio

Allegro

Largo

Vivace

ЧАЙКОВСКИ — Симфония № 6 (Патетична)

Adagio. Allegro non troppo

Allegro con grazia

Allegro molto vivace

Adagio lamentoso

ПЕТЪР ИЛИЧ ЧАЙКОВСКИ

Симфония № 6 — Патетична

Четвъртата, петата и шестата симфонии на Чайковски са една величествена душевна драма — трилогия на борбата срещу съдбата. Появила се така рязко с встъпителните фанфари на четвъртата симфония, съдбата се намесва винаги там, где то полетът за радост и светлина се е развихрил. Като някаква зла прокоба тя прозвучава и сред народното веселие на последната част на четвъртата. Променила мелодическия си образ, тя зазвучава и в началото на петата симфония. Маймотивът на съдбата става двигател на симфоничното развитие, повдигайки срещу себе си изобилие от светли и оптимистични интонации. Шестата симфония ни разкрива съвсем покърпено края на тази борба и победата на съдбата, чийто образ вече граничи с образа на вечнодобрият човек смърт.

Затова и симфоните на Чайковски ни дълбоко трогват; защото те ни разказват за борбата на силно обичащия живота и радостта човек срещу пристъпите на съдбата.

— „Аз положително я считам за най-добрата, за най-искрената от всички мои работи. Никога не съм обичал повече друго някое от моите музикални чада“, стбелязва Чайковски за 6-тата си симфония.

На първата репетиция оркестърът не разбрал симфонията. Равнодушното на оркестрантите огорчило автора — той всякога много държал за мнението на оркестъра. Но това съвсем не изменило собственото му отношение към симфонията. Той, както преди, бил дълбоко убеден, че „по-добра от тази симфония никога не е писал и няма да напише“.

Това бил последния концерт, дирижиран от Чайковски. След няколко дни той заболял и през нощта на 24 срещу 25 аक्टмври се поминал.

На 6 ноември 1893 г. бил даден концерт в памет на безвременно поминалия се велик композитор. Под диригентството на Е. Направник била изпълнена шестата симфония. Още при първите звуци на встъплението, публиката настъхнала. Гробната тишина в залата се прекъсвала само от хълцанията на присъстващите, които заедно със стенанията на целия оркестър, оплаквали гениалния художник.

Едно мрачно въведение предхожда първата тема. Смъртен полътх все над оркестъра. Първата тема — това е потискащото изстроение на злата съдба граничеща със смъртта. Темата е настъпчива. И ако първото появяване на мотива на съдбата в началото на

четвъртата симфония е остро дадено в тромпети, тук съдбата прозвучава с едно хладно спокойствие, което бързо се развива в злоеща, смъртна тържественост. Развитието на първата тема не може да бъде възпрето от никакво друго настроение: всякакво противопоставяне е излишно — съдбата тегне със своя мрак над оркестъра. Изведнаж една чудна светлина се заспуска по струните на първите цигулки. Това е втората тема. Какъв копнеж за живот! С каква голяма любов Чайковски е писал тези тактове на безсмъртната симфония. Смразена от студенината на първата тема душата бързо се размеква под безкрайната топлина на тази галеща музика. Скоро всичките инструменти — целия оркестър се присъединява към тази приказно красива мелодия, една от най-хубавите, най-затрогващите мелодии в цялата световна музикална литература. Напразно, обаче Чайковски се мъчи да поддържа това настроение, което, като чудно видение се спуска над оркестъра, за да заглъхне някъде в неговите низини. Това са двете теми от експозицията на симфонията. Тук най-добре са съпоставени съдбата, смъртта, от една страна, а от друга страна — живота, земното човешко щастие.

Разработката е бурна. Развива се една борба с голям обхват. Това е последната борба със съдбата: сърцераздираща, но... безрезултатна. Съдбата злорадва и не желае да се вслуша в глупите молби за пощада. Като далечен несбъднат блян прозвучава отново (в репризата) втората тема.

Втора част. Едно ново, светло чувство полита с крилата на грациозния 5/4 такт. Но и това настроение е смутено от тъжните мелодии на средния епизод.

Трета част. Един необичайно могъщ марш се налага и се опитва да затвърди новото светло чувство. Но също и тази част не е лишена от тревога и е с известен отенък на една злоеща фантастика.

Идва финалът — четвъртата част от симфонията. Настроенията от втората и третата част са напълно забравени. Мрачни дисонирания акорди в щрайха влекат надолу. Съдбата вече напълно е оформила своя смъртен образ. И за последен път от оркестъра се откъсва молба за живот. Отначало плахо, постепенно, тази втора тема се подема от целия оркестър. Но всичко е напразно — всичко е предрешиено. Копнежът за свобода, светлина, радост и живот е убит. Втората тема скоро отпада. След един тих удар от чинел, зазвучават като надгробен хор, медните инструменти (тромбоните). Отново прозвучава съвсем убито и уморено втората тема от четвъртата част, като отглас и спомен за сърцераздиращата човешка борба със всевластната смърт. Оркестърът все повече и повече замира. Само ницикатите на контрабасите напомнят за бавно умиращото, победено от смъртта човешко сърце.

